

ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ МЕТОДІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ЧАСІ

Вивчення будь – якої науки не можливе без основних інструментів, які її формують. Такими інструментами виступають методи. Враховуючи те, що облік є діяльністю з послідовним процесом переробки даних в інформацію, використовуються різні методи в залежності від етапів формування інформаційних потоків:

1) перший етап – систематичне і постійне спостереження в часі за об'єктами обліку за допомогою документування та інвентаризації;

2) другий етап – вимірювання вартості господарських засобів та джерел їх утворення, господарських процесів та результатів діяльності підприємства за допомогою оцінки і калькулювання;

3) третій етап – реєстрація та класифікація даних про зміни об'єктів обліку з метою їх систематизації через подвійне їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку;

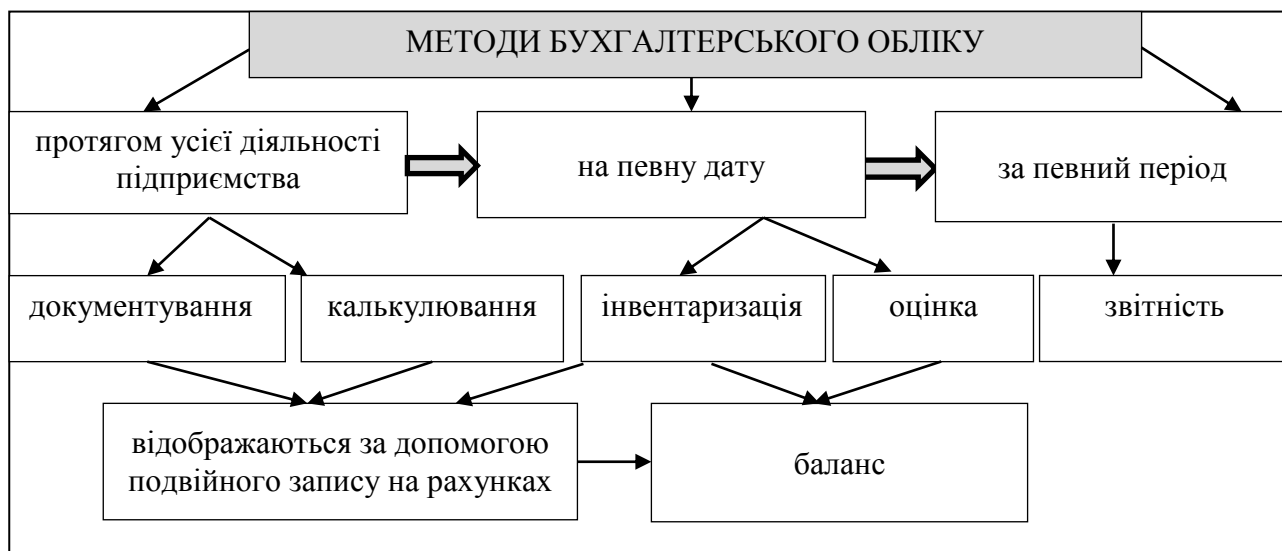
4) четвертий етап – узагальнення інформації в балансі та фінансовій звітності.

Виходячи з цього, всі перелічені елементи методу бухгалтерського обліку за етапами облікової діяльності було згруповано в чотири пари: документування та інвентаризація; оцінка та калькулювання; рахунки та подвійний запис; баланс та фінансова звітність.

Однак, не дивлячись на те, що ці методи сформувалися ще на початку розвитку обліку в цілому (навіть інвентаризація була першим проявом обліку в Стародавньому Єгипті), не було досліджено впливу часу на ці методи і період, протягом якого вони використовуватимуться.

Методи бухгалтерського обліку залежать один від одного і таким чином доповнюють систему господарських процесів, які відбуваються на підприємстві протягом звітного періоду або операційного циклу. Таким чином, ми пропонуємо розглянути їх залежність, враховуючи певний відрізок часу (рис.1).

Відповідно до принципу безперервності передбачається, що оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати далі. Так, метод документування виступає тим основним інструментом, який забезпечує всі дії, які здійснюються бухгалтером на підприємстві. Адже всім відомо, що “немає документа – немає запису”. За допомогою калькулювання на підприємстві визначається собівартість готової продукції, яку воно виготовляє або послуги, які надає. Ці методи знаходять своє відображення на рахунках бухгалтерського обліку за допомогою подвійного запису. Фактично ці два методи є базою для застосування інших методів. Саме тому вони пов'язані між собою в часі, адже без логічного завершення одного етапу не можливо перейти до іншого.

Рис. 1. Методи бухгалтерського обліку в залежності від часу

Інвентаризація проводиться на підприємстві на певну дату, враховуючи ряд обставин, які їй передують (зміна матеріально– відповідальної особи, на кінець звітного періоду, зміна керівника тощо), однак в часі ця операція не може бути завершена. Адже відповідність фактичної наявності тих чи інших матеріальних цінностей обліковим, не гарантує, що згодом вона не може змінитися. До того ж є майно, яке має особливість зменшуватись чи збільшуватись, залежно від розвантаження, умов зберігання чи норм природного убутку.

За допомогою оцінки визначається вартість майна підприємства в єдиному грошовому вимірнику. Однак це найбільш не стабільний інструмент. Адже вартість грошей щодня змінюється, а враховуючи нестабільність економіки, вирахувати ці зміни на 100 % практично неможливо.

Проте, за допомогою вище зазначених методів в кінці звітного періоду суб'єктом господарювання складається звітність підприємства і баланс, який є узагальнюючим показником подвійного запису. Ці методи враховують всі попередні прийоми, які використовувались, всі операції, які відбулися протягом операційного циклу і, виходячи з цього формують висновки щодо діяльності підприємства. Однак, слід зауважити, що, не дивлячись на те, що ці методи стоять в парі, логічніше їх було б розділити, так як вони не залежать один від одного в часі: баланс складається на певну дату, а інші форми звітності – за певний період.

Отже, всі методи взаємообумовлені та взаємопов'язані в часі, тому випускаючи з послідовного ланцюга подій одну з господарських операцій, яка забезпечується використанням того чи іншого методу бухгалтерського обліку – це може підірвати всю усталену структуру не лише облікового відображення господарських процесів, а і діяльності підприємства в цілому.